

BARSI HIRLAP.

Politikai hetilap. Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, egyes szám 20 fillér. Hirdetmények beiktatása jutányosan számítatik. A „Nyílt tér” sorának közlési díja 50 fillér.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos
Dr. TÖRÖK MÓR.

A lap szellemi részét illető kéziratok a szerkesztőség, hirdetések és pénzküldemények a kiadóhivatal címére küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza.

A helyzet.

Ki tudna arra megfelelni, hogy Magyarország mai közléte a kormányzás melyik formájához tartozik?

Az országot hivatalosan alkotmányos országnak nevezik, vagyis olyan országnak, ahol a nemzeti akarat alkotja a jogot és a törvényt, ahol nemcsak a teherviselésben van része a nemzetnek, de a hatalom, a legfőbb államhatalom gyakorlásában is.

A rideg valóság pedig az, hogy az ország nem alkotmányos ország, mert a nemzet a hatalomból, a törvényalkotás gyakorlásából teljesen ki van zárva, a nemzeti akaratnak érvényesülnie nem is lehet.

Vagy ha nem ez a valóság, — ha elismerik is, hogy a nemzetnek szabad akaratát nyilvánítani, mivel több ez alkotmányos szempontból a semminél, hiszen nem az a lényeg egy nemzet életében, hogy akarnia lehessen, de az, hogy az akaratnak érvényt tudjon szerezni.

Hova tovább egyáltalában nem ismerjük ki magunkat az ország állapotában.

A helyzet igaz képe az, hogy senki sem tud semmit. Még a bécsi körökben sem.

Tehát a kinos bizonytalanságnál egyéb reményünk nincs. Csak azt remélhetjük, hogy mielőtt az igazi válság — a nagy nemzeti átalakulás bekövetkeznék — jogainkat és törvényeinket mindinkább elhomályosítani akarják. A nemzetet a hatalom gyakorlásából mindinkább kiszorítani törekednek.

A bécsi intrikának régi terve, hogy a magyar nemzet történelmi jelentőségét megsemmisítse. Hol nyílt erőszakkal, hol alattomos ravaszsággal, de mindég ezen terv érdekében működött.

A nyílt erőszak célját tévesztette — most hát a ravasz fondorlat érvényesül. Ez a ravaszság nagyobb veszedelem a nemzetre, mint a nyílt erőszak. A nyílt támadás ellen képesek vagyunk felismerni, hogy hol és mikor kell védekeznie a nemzetnek — a fondorlatok ellen a védekezés már nem oly könnyű — mert nem látjuk tisztán a támadást és megtörténhetik, hogy mire felismerjük a bajt, a véstokozó rombolást — erónk, akaratunk felett többé nem rendelkezünk és mint egy leigátott, tehetetlen néptömeg csak kesereghetünk a veszteségen, de segíteni, változtatni rajta nem tudunk.

Az a kinos bizonytalanság, mely a mai helyzetet jellemzi — máris oly veszedelme az ország-

nak — melyből végzetes fordulat következhetik a nemzet életében.

Egy valóban alkotmányos államban nem volna szabad a jogállapot ily borzasztó bizonytalanságának uralkodnia.

Ahol intézményes alkotmány védelmezi a népek szabadságát, ott a nemzeti törekvéseknek annyira élesen kell az állami élet keretében kidomborodniok, hogy a jövő, a nemzeti jövő soha el ne homályosulhasson.

Milyen fenséges a magyar nemzet törekvése. Független nagy erős nemzeti állam a célja. S ez a fenséges törekvés lehessen feltartóztatva?!

A magyar nemzetet hiába kábitja el a bécsi intrika. Csak percekig tarthat a kábultság. A nemzeti öntudatnak fel kell mielőbb ébrednie. A kinos bizonytalanság mai állapotában két kötelessége van a nemzetnek: ébrentartani a nemzeti öntudatot, görcsösen és makacsul ragaszkodni a fenséges nemzeti törekvésekhez.

Ha e két kötelességet teljesíti a nemzet s hogy teljesíti, kétség nem lehet benne, akkor eloszlik a kinos bizonytalanság és a józan nemzeti ítélőképesség nem a kétségbeejtő jövőt, de a nemzeti célok teljesülését látja.

TARCZA.

Egy napi-hir.

Írta: Vojtkó Pál.

A Cserna völgyében már jó előre tudták, hogy jön. Szinte várták. A megyéjébeli fiatalok ütötték a nagy dobot, mintha összebeszéltek volna, hogy megteszik a szezon királynéjának.

A fürdő tele volt a hírével. A mamák gunyosan kérdezték:

— Tehát már nem fiatal? . . . Hires az egész megyében? . . .

Késő este a terasszon, staniolos üvegekkel megrakott fehér abroszok mellett felhangzott a neve:

— Tarnay Giza így, Tarnay Giza úgy . . .

- Isteni termet . . .
- Bódító a tánca . . .
- Szellemes . . .
- Gazdag?

— Nem mondhatni, de a nagynénje akivel jön . . .

És éjjeli zenével fogadták, minden fürdői tilalom ellenére. A harmadik megyéből elhozatták a kedvenc cigányait azon a vonaton, a melyen maga érkezett. Másnap egész udvar tolongott körüle, uszott a csokrokban és a bókokban, egyes családokat előntött az epe, voltak, akik fölke-rekedtek s otthagyták a fürdőt. Mások rá

se néztek, mintha még a tekintete is kompromitáló lett volna.

S az a ezinikus leány nem vett föl semmit. Nem törődött se magával, se a világgal. Maga volt a megtestesült vidámság, elevenség kiesapongó, jókedv. Minden természetes volt rajta és benne; az idősebb leányoknál megszokott, öntudatos, szabad viselkedés, ép, úgy, mint apró szeszélyei melyek sokszor a naivságig mentek.

Valami különös szerencse megállította fölötté az időt. Huszonhat esztendő múlt már, de husz évesnél senki se mondta volna többnek. És ez az izlés. Öltözött, ahogy neki tetszett, divatmajmolás, kaczerkodás nélkül és remekül állt rajta minden. Formás természetére lágyan omolva simult a ruha s a csipkés selyem alól áttetszett a vállak rózsaszínje. És finom taintjéhez úgy megtudta választani a kalapok és napernyők színét, hogy aki egyszer ránézett, annak szívébe lopódzott az a mosolygó, bűvös tekintetű arcz és ott zugott sokáig, akár csak egy édes, harmonikus melódia.

Csak néha fogta el valami daczos elkeseredés, de ezt se sejtette még senki. Olyankor pajzánabbnak, vigabbnak látszott, nagyon hangosan beszélt, kihívóan nevelt és „stiklik”-re vállalkozott. Afféle tüntetés volt ez a világ ellen, amely sokszor igazán semmisségekért ítélte el. Hadd legyen hát ok a beszédre s ő maga dobta oda a kővetet olyan megvetéssel, aminővel a kutyának szokás betönni a száját.

* * *

Már vagy egy hete lehettek Herkulesfürdőn. Még sohse volt olyan szép, mint akkor.

Egy kisebb sétáról tértek haza. Fecseggve, lármázva jöttek le a lejtős hegyoldali uton. A hegyek csucsa még aranyos volt a völgyre, már ránehezedett az erdők illata és erősen sötétedett. A zuhogó Csernán tul, a kioszk előtt, cigányok játszottak.

— A kioszk elé! — hangzott egyhanguan.

A fiuk ma szokatlanul gyulékonyak voltak, az agglegény tanfelügyelő is tüzet fogott s míg gestikulálva magyarázta a nagynéninek a „rabló-barlang” történetét, majd elnyelte a leányt szeméivel.

Egy máskor szelid, szőke lovag erővel leakarta abczugolni a műsoron levő német darabot s nagyban erősködött, hogy elhuzatja a Tarnay Giza nótáját, — pedig egy csepp bort sem ivott még. Egy kicsit kötekedtek, a leány szépsége tudatában talán egy keveset kaczerkodott is, elég az hozzá, hogy alig ültek öt perczig, mikor a szomszéd asztal mellől egy román asszonyság két páva lányával tüntetőleg fizetett, felkerekedett és orrfintorgatva távozott.

Tarnay Giza szeme felvillant, lehet, hogy hallott is valamit az affektált francziás megjegyzésekből, amelyek egyenesen neki voltak szánva. Ettől a pillanattól kezdve nem lehetett vele birni, kaczagott és bomlott, pezsgőt kívánt és a nótáit

A nemzetnek tudni kell, hogy allatomos fondorlatokkal törnek ellene, tudnia kell, hogy ez komoly veszedelmet jelent.

Ugy kell tehát a veszedelmet elhárítani, hogy ép a legérzékenyebb szervezeti részt, a nemzeti öntudatot erősítjük, — mert minél erősebb a nemzeti öntudat, annál biztosabb, hogy a kitűzött cél, a nemzeti független magyar állam megvalósul.

Sivár képet mutat a jelen, de él a nemzeti öntudat, él és erejében csak növekszik, mert kell, hogy a jelen, mint egy rossz álom nyomtalanul tűnjék el a nemzet emlékezetéből.

Az aranyosmaróthi közpörház ügye.

Kényes ugyan akérdés, melyhez szólni kívánunk, no de hát hiszen Aranyosmaróthon minden kérdés kényes s ha mi úgy az árnyékunktól is megijednénk, egyáltalában nem volna jogunk ahhoz, hogy közérdekű ügyekkel foglalkozzunk.

Tehát az aranyosmaróthi közpörház ügye kerül szőnyegre.

Előbb arról kell eszmeeserét váltanunk, hogy a kórházi élelmezési szükségletek beszerzése miként történik és hogy jól, a közérdek szempontjából teljesen kifogástalan módon történik-e?

De kezdjük még előbb. Több évvel ezelőtt úgy történt a kórházi szükségletek beszerzése, hogy nyilvános árverés tüzetett ki és illetve felhivattak az összes kereskedők, hogy nyilatkozzanak, ki mennyiért hajlandó az élelmezési cikkeket szállítani. Mikor ez így történt, akkor a kereskedők között jogos verseny fejlődött ki, mindenik érdekelt iparkodván a szállítást a maga részére megszerezhetni és a maga részére megszerezni és a kórház élelmezési szükségleteit a viszonylagosan olcsóbb ajánlattevő kereskedő látta el és illetve szállította. Természetes, hogy a közérdek ilyen módon a legnagyobb mértékben meglétt védelmezve és a kereskedők megnyugodtak tökéletesen abban, hogy a szállításból eredő

haszon annak a javára jutott, aki a legolcsóbb árakat számította.

Eddig hát rendén van. Meglehet, sőt az ellenkezőt egyáltalában nem állítjuk, hogy most is rendben van a dolog, de a látszat szerint igen nagy a szépséghiba. Most és tudomásunk szerint már több év óta — bizony nincs nyilvános árverés. Nem kérdezik meg a kereskedőket, hogy ki mennyiért volna hajlandó a kórházi élelmezési cikkeket szállítani, — hanem egyszerűen beszerzik egy kereskedőnél és pedig Eisenberg Károlynál.

Nem keressük, hogy joga van-e a kórházi igazgató urnak az élelmi cikkeket annál beszerezni, akinél ép akarja — feltételezzük, hogy joga van, — mert hisszük, hogy különben nem tenné, mégis azt hisszük, hogy a személyeskedés teréről még messze tartunk, ha ez általunk csupán szépséghibának minősített állapotot nyilvánosságra hozzuk.

Mert hiszen — legyünk őszinték — valljuk be, hogy vagy jó, hasznos és üdvös dolog volt az a régebbi években, hogy nyilvános árverés tüzetett ki és illetve, hogy az összes kereskedők felhivattak ajánlattételre, vagy sem. Ha igen, akkor bizonyára szükséges és mondhatnók kényszerítő parancs az illető rendelkezőre nézve, hogy a régi uton haladjon tovább is. Ha pedig nem, akkor bizonyval jelentés tüzetett a felsőbb hatóságnál és akkor legalább is kell, hogy a felsőbb hatóságnak tudomása legyen arról, hogy a régi módszer változott, erről pedig aligha tud a kórházi választmány.

A gondolatfűzésnek azonban még folytatásának is kell lenni. Jelesül, ha a kórházi választmány tudomása van arról, hogy az aranyosmaróthi közpörházban az élelmi cikkek beszerzése utóbbi, körülbelül 8 esztendőn keresztül a régi idők módszerétől eltérőleg nyilvános árverés és ill. ajánlat felhívás mellőzésevel történik — akkor a kórházi választmány tévesen fogja fel feladatát, ha nem utasítja az igazgatót arra, hogy csak a régi módszer szerint járjon el.

Akárki akárhogy okoskodik is, vagy csür csavar is, azt megtagadni nem lehet, hogy tömeges szállításoknál olcsóbb árakat lehet elérni akkor, ha nyilvános árverés s illetve pályázat tüzetett ki a szállításra. Ekként tagadhatatlan az, hogy a közérdek inkább van akkor megvédelmezve, ha az aranyosmaróthi közpörház élelmi cikkeinek szállítására nyilvános ár-

verés tüzetett, mintha az mellőztetik, mert bizonyára nincs szükség azt bizonyítani, hogy a kórház nem magánzsebből, de közpénzből táplálkozik.

Ezt kérdés ezzel kimeritetnek véljük és még csak azt kívánjuk az előadottakhoz hozzáfűzni, hogy a kereskedők épen-séggel nincsenek valami nagyon megelégedve a mostani állapotokkal s egészen biztosak vagyunk benne, hogy ha egyéb — részünkről meg nem fogható — indokok nem forognának fenn — már réges-régen intézkedtek volna arra nézve, hogy a régi igazságos, méltányos és állíthatjuk egész határozottan — egyedül helyes módon kezeltesék a közpörház élelmi cikkeinek beszerzése.

Mi hisszük, hogy a mostani állapotnak mielőbb véget vetnek, ami annál is inkább kívánatos, mert a privilégiumok korát márt lejárnak kell tekinteni és a jog-egyenlőség elvével ez az új módszer alig egyeztethető össze.

Térjünk át a kérdés másik vonatkozásra.

Kénytelenek vagyunk az aranyosmaróthi némely hatalmaskodó előtétel figyelembe vétele mellett újlag nyomtatékosan hangsúlyozni, hogy nem személyeskedünk, csak a közérdek ügyét szolgáljuk.

A kórháznál két fontos tisztség van betöltve, az egyik az igazgató orvosi állás s a másik a kórházi gondnoki állás. Fellelesleges a két tisztség hatáskörét, vagy ha tetszik munkakörét részletesen esetelni, elégedjünk meg annyival, amennyi jelen soraink megértéséhez okvetlenül szükséges.

Az igazgató orvos kezeli a közpörház bevételeit, kiadásait, gondoskodik az élelmezésről és egyéb szükségletekről stb. A gondnok — könyvvezető főle, aki bevezeti a kiadásokat és bevételeket a megfelelően vezetett könyvek rovataiba.

A jelzett munkakörből kiindulva, azt hisszük, mindenki igazat ad nekünk abban, hogy e két tisztség mintegy egymást ellenőrizni van hivatva, mivel könnyen érthető, hogy a könyvek pontos és kifogástalan vezetése annak tartalmát maga igazolja. Ekként abban is igazat kell nekünk mindenkinek adni, hogy e két tisztség közeli érdekelték által be nem tölthető. Közeli rokonok, mint pl. apa és fiu, testvérek, sógorok, unokatestvérek a jelzett gyékényen nem árulhatnak együtt, még ha ingyenesen töltenék is be tisztjuket. Mert nem magánvagyon ám az, amiről szó van, hanem közvagyon, aminek keze-

akarta hallani. A fiuk összenéztek, a cigányok közelebb húzódtak s a szaladó pinczerek tálczáin keskeny talpu sugár poharak csokolóztak össze, finoman — csengőn.

A hír a hotelből indult ki, bejárta a kurszalont, a fürdőket s hogyan, hogy nem, délig már a legmesszebb kirándulóhelyeken is tudták.

Még idejük se volt megbotránkozni a legújabb „stiklin,” csak ujjal sem mutathatták rá, össze sem suhathattak mögötte; „versenyt ivott a férfakkal...” olyan hamar jött az egész, hogy elnémitott mindenkit, ellenséget s imádót egyaránt.

Estefelé már tudták a bonczolás eredményét. A szívének volt baja, manapság minden második ember szívbajos. A nők legnagyobb része az, megrontja őket a fűző és eszeveszett táncz... előzőleg pezsgőztek is... lefeküdt és nem ébredt föl többé...

A bonczolásnál segédkező fiatal orvosok gargon társaságában érzékesiklandó dolgokat meséltek:

— Gyönyörű hulla:

— Mint az alabastrom...

Az udvarlók is kitétek magukért, a rövid félnapra felállított ravatalt elborították a virágok özönével. Sokakban győzött a kíváncsiság a büszkeségen és elmentek megnézni az „érdekes” halottat. Szép volt még halálában is nagyon szép; kaméliák és pálmák közt fekvő halovány királynő, az ajka büszke mosolyra formálva, bizo-

nyára arról álmodott, hogy imádják és hódolnak neki.

Aztán a koporsót leszögezték és kiszállították a vasúthoz a virágokkal együtt. Köny nem igen hullott érte, mert az aszszonyok nem szerették, a férfiak pedig nem szoktak sírni. A mór stílu indóház is hamar kiürült, a hintók visszarobogtak a kavicsos uton a fürdőbe s a gyászruhás rokonok egyedül maradtak a koporsóval megvárni a legközelebbi vonatot.

Az est leszált, az erdők illata ránehedett a völgyre, a balkonok megnépesedtek s fényárban uszó utakon hajlongó lovagok udvaroltak világos ruhás lányoknak. Fehér abroszokon karsu üvegek fém-sapkája csillant, kések és villák csörögtek. Kellemes zsongás töltött be mindent a henyé, a gondatlan, a boldog élet zsvajja.

Messze távolból egy percze összeütődő vagonok csörömpölése hangzot, utánna hosszú elhaló fűty.

A végét már nem lehetett hallani, mert a terrasszon valami melodikus keringőbe kezdtek...

Emlékezzél reám!

Irtá: ifj. Tégiás Gábor.

Ebben a szobában nem lehet dolgozni... Tíz perc óta, de lehet, hogy már száz éve tartom a bemártott tollat az íróasztalra helyezett fehér papiros fölött, de a gondolatok, melyek az előbb, míg behunyt szemmel a pamlagon feküdtem,

szabályos, logikus sorokba fűződtek össze az agyamban, most amint papirosra akarom tenni őket, megriadva és idegesen foly-nak széjjel... Odakünn egy köhögős kintorna zokog az ablak alatt. Valami meg-fakult, ósdi Verdi-áriát forsziroz a kétség-beesésig. A kopott, szürke melódia — hasz-talan védekezem ellene — beszívárog az ablakredőny réseim, szomorú hullámaival keresztül reszket a szíven s a lelkem lassanként megtelik a régi, megvénült dal melankólikus ütemeivel:

Emlékezzél reám, emlékezzél reám,
Emlékezzél reám — ó Leonóra!

* * *

A délután sehogyse mulik. A kintorna pillanatra elhallgat; hallom a kétkerekű kocszi zörgését, amint átmegy az utca tulsó oldalára s ott vontatott, reszketős hagon újra kezdi:

Emlékezzél reám...

Emlékezzél, emlékezzél!... A szí-
vem tele van evvel a szóval, a nipek,
melyek az íróasztal faragványain sorakoz-
nak, szomoruan kiáltják felém: emlékez-
zél! Ezt a szót ismétli a falí óra is, a bu-
torok, a nyári szélben meglebbenő ablak-
függöny és a sarokban álló virágvázából
kihajló szegfűk is sóhajtva, halkan sugják
felém: — Emlékezzél, emlékezzél!

A szoba csöndes homálya egyszerre
megtelik halvány, elmosódó, suhanó ár-
nyakkal. A falak szétszaladnak. A köny-
vesszekerény helyén az öreg eperfa lombja

lésével a külső formát betartja rendkívül fontos, nehogy a gyanunak legkisebb árnyéka is hozzáférközhessék.

Az aranyosmaróthi közokmányoknál a jelzett tisztségeket két közeli rokon — törvényes elsőfokú sógorok töltik be. Kijelentjük, hogy bár semmi okunk sincs a két tisztség betöltőjével szemben bármily csekély gyanut is táplálni — ez még sincs rendén; a két tisztséget sógorok, törvényes első fokú sógorok által betölteni nem szabad, mert vannak ám oly felfogású emberek is, akik esetleg gyanujukat el nem tudják palástolni.

Ezen, mostanig türt állapotot meg kell változtatni. Igaz ugyan, hogy anyagi érdek fog kockán, de ez itt most mellékes. Az anyagi érdekeket ki lehet elégiteni esetleg más uton-módon s ha mindjárt áldozatába kerül is a megyének, ezen változtatni kell mégis. Jelen esetben azonban az anyagi érdekek annál is könnyebben kielégíthetők, mert tudtunkkal a gondnoki állást oly tisztviselő tölti be, akinek ez csak amolyan mellékkeresete — és amire nincs is talán rászorulva.

És lehet afelett is gondolkozni, hogy vajjon a könyvelést nem-e láthatná el jobban az orvos.

Czáfolat. *)

Pánszláv-, szocial-, antisemit-izmus.

Tekintetes szerkesztő ur!

Becses lapja 13. számában „Veszedelem” cím alatt megjelent cikre válaszul a következő:

A tiszta igazság nevében köszönöm, hogy a „köteles gondosság” szempontjából a „Felvidék” és ennek alapján megírt „Veszedelem” cikk alapján az én válaszom előtt itélni nem akart, sőt már előre is megjegyezte, hogy a „Felvidék” állításaival szemben a hírek nem hisz, mert „derék”, — szavait idézem — „becsületes, jó hazafinak ismer — s mert „meggyőződése tiltakozik ez ellen.” A böles ember így tesz: a részrehajló pedig itél meg gondolatlanul, míg végre hallván az ellenvéleményt, kénytelen mellét verni s azt mondani a „Felvidék” felelős szerkesztőjével

*) Nagy örömről telik benne, hogy ezt a czáfolatot közreboocsáthatjuk — mert ime jól sejtettük, — Hermann József segédlelkész ur önzetlen és tiszta hazafiságához kétség nem férhet. Köszönjük a főtisztelendő urnak, hogy felhívásunkat válasz nélkül nem hagyta. **a szerkesztő.**

reszket, kiujtott karján ott leng a hinta, s alatta a sárga, meleg homokban egy kék ruhás leány várja, hogy a hintára ültessem.

A szívem összeressen, amint megpillantom a kék szallagot, melyet én fontam egykor ebbe a hullámos, tömött, leomló, szőke hajba s a kicsi czipőket, melyeket valamikor én segitettem kigombolni, hogy homokkal megtölthessük.

Anyám nagyon szerette ezt a csöpp leányt, akinek a ruhája sohasem volt piszkos a homoktól, mint az enyém, a czipőjét sohasem sározta be, mint én és sohasem szakította le a szalmakalapjának a karimáját, mint én szoktam, amikor az orgonabokrokot először lepték el a pillangók.

Minden délután áthitta hozzánk Zelmat. Alattomos irigységgel néztem, hogy milyen hizelegve csókol kezel anyámnak, aki megsimogatta szőke, hátrafésült haját és ozsonnánál mindig több epret rakott a tányérjára, mint nekem.

Estig együtt játszottunk az eperfák alatt. Akkor bementünk a szalonba; Zelma odasimult az anyámbhoz, aki megcsókolta, aztán, mialatt én csöndesen meghuzódtam a hintaszék mélyében, halkán, kissé lehajtott fejjel játszott a zongorán. Zelma ott állt mellette. Kicsi tiszta, fehér kezét hátrattette és édes, remegő, gyerekes hangon énekelte:

Emlékezzél reám,
Emlékezzél reám, ó Leonóra! . . .

* * *

együtt: „Ez más. Én erről nem hallottam stb”. Előadom már most a száraz tényállást, amelynek meghallgatása után tessék itélni szigorúan és lapjának vele született részrehajlatlan igazságosságával. Minde nek előtt elő kell adnom, hogy a „Felvidék” „Legyünk résen” cikkére válaszul márcz. 29-én reggel az illető lap felelős szerkesztőjének közlés végett átadtam a „Felvidék” e válaszomat a következő számban nem közölte. Kérem tehát becses lapjában ezt is közzé tenni. A „Felvidék” ujjában „Miről van szó?” cím alatt új valótlanságokat állít.

Az én két válaszból meggyőződhetik mindenki arról, hogy a megbízható ember is ha megbízhatatlan forrást használ, bizony megbízhatatlanná válik ő maga is, ha nem rostál.

A „Felvidék” „megbízható forrásának” jellemzésére s meggondolatlan vádaskodására, a lap keretét tekintve, a válaszára ennyit elégségesnek gondoltam. Miután azonban a cikk a „Barsi Hirlap.”-ba is, bár fenntartva az ítélethozást, bekerült, ezuttal több bizonyítékot is felhozok védelmemre és a „Legyünk résen” és „Veszedelem” című cikkek czáfolására.

Mindenekelőtt mindenki ismeri főnökömet, a verébelyi esperes-plebános urnak hazafiságát. Ha én most olyan volnék, aminőnek leirt a „Felvidék” ő biz nem türt volna engem még egy napig sem Verébelyen, pedig már két év óta nemcsak hogy türt, de meg is van velem elégedve, mert hazafias és egyházas működésemről meggyőződött lépten-nyomon és meggyőződött arról is, hogy minden ellenem emelt vád csak szappanbuborék, mely a vádaskodók „titkos czéljának” kivitelére vél eszköz lehetni.

Tanu mellett másodsor a kir. tanfelügyelő ur. Ő személyesen győződött meg többször, három héttel ezelőtt is, hogy a legnagyobb részt tótul beszélő, de hazafiasan érző szülők gyermekeit mily sikerrel tanítom „egyedül magyar nyelven” a hit-tanra. Ő legalább az esperes ur előtt, a vizsgán nyilvánosan is, az iskolában is mindig gratulált sikeremhez.

Az eddigiekből világos, hogy a templomban és iskolában se pánszlavizmust, se szocializmust, se antisemitizmust nem terjesztettem.

Amit a „Felvidék” a 14. számában említ, mintha én valamelyik iskolai tanerő fellépésére és feljelentésére kezdtem volna magyarul tanítani, az egy pokoli valótlanság, ugyanígy a templomból való kitiltásra vonatkozó állítása is.

Hátra van az utcai működésem Verébelyen és a kerületben.

Verébelyen létesítettem egy gazdaszövetséget, ezt rögtön a „Magyar Gazdaszövetséghez csatoltam”. Az előtt az ide való gazdáknak soha nem jártak magyar lapok, én ezekre előfizettem, így a hetenkint kétszer megjelenő „Szövetkezés”-re, a „Magyar Gazdák Szemléjé”-re, a „Baromfitenyésztésre. Ebből újból bebizonyul, hogy a „Felvidék” nem igazat mondott a 14. számában, állítván, hogy a tagok nem kaptak szaklapot; sőt a szövetség minden egyes tagjáért lefizette a fogyasztási szövetkezetbe az első belépési díjat.

A „Magyar Gazdaszövetség” valamennyi röpiratát meghozattam és azokat tanulmányozva, ezek alapján Verébelyen és a kerületben esperes főnök uram, a főszolgabíró ur, a kerületi községek lakóinak papjai és jegyzői tudtával és „nem titkosan”, nem éjjel”, de nappal az iskolákban előadásokat tartottam a „Magyar Gazdaszövetség” czéljairól és azoknak milyen módon való megtestesülhetéséről. A verébelyi és kerületi előadásaimnak és sok más utánjárásomnak köszönöm, hogy Verébelyen is, a kerületben is a tisztességes emberek közt nem gyűlölség, nem egyenlenség, de egyezés van. Tanurá a „Verébely kerületi fogyasztási és értékesítő szövetkezet”, amely folyó év február 12-én alakult meg s amelynek részvényeseit Verébelyen és a kerületben mint gyémánt szemeket szedtem. Egymagam vagy 1200 részvényt gyűjtöttem Verébelyen és a kerületben.

A „Felvidék” 14. számában említi, hogy a kath. körben izgatásaim viszhangra nem találtak. Válaszom rá: Esperesem jelenlétében a fogyasztási boltról tartottam előadást a kath. körben. Ez nem volt izgatás és a kath. kör tagjai egy-kettőt kivéve részvényesek lettek. A kath. kört anyagilag pártoltam, egyszer előadást is tartottam benne, de egyik előjárójának nyilvánosan ismeretes és a fogyasztási bolt elleni támadásai többé oda nem birtak hozni.

Az igaz, hogy a már megalakult szövetkezet gondját most mások viselik, így esperes-plebános. postamester, adóhivatali főnök stb. urak; de én még sem pihenek tovább dolgozom új részvényesek gyűjtése körül és magtárszövetkezet alakítása körül, hogy Verébely központ lehesen társadalmi szövetkezetek számára.

Egy napfényes, lángoló délután történt:

Julius vagy augusztus lehetett. Az eperfalombok a hőségtől eltikkadva, fonyadtan hajlottak össze. Czézár, az udvar fekete, sima szőrű, rettegett réme, lustán elnyújtózkodva feküdt a kerítés árnyékában.

A hintán ültem és a czipőm hegyével térképet rajzoltam a homokba.

Egyszerre könnyű ruhasuhogást hallottam a hátam mögött. A kék ruhás leány volt. Tenyéryei napernyőjét kényesen tartotta a feje fölött és mosolyogva kérdezte:

— Mit csinál maga?

— Látja: hintázom.

— Tudja mit? — mondja rövid gondolkodás után.

— Mit akar?

— Vegyen föl maga mellé.

— Minek?

— Szeretném, ha repülnék egy kicsit. Fitymáló mosolylyal kérdeztem:

— Maga is hintázni akar?

— Nagyon szeretnék.

— Igen, de alhoz érteni is kell . . .

— Miért kell érteni?

— Különbben leedik az ember.

Hirtelen előrelépett; megfogta a kezemet, úgy, mint ahogy az anyám kezét szokta simogatni és könyörögve mondta:

— Vegyen föl. Meglássa én nem fogok leesni . . .

A következő pillanatban mellettem ült és a hinta magasra lendült a lombok felé. Zelma felsikoltott örömeiben. Haja szétbomlott, ruhája suhogva lobogott s a hinta egyre magasabbra és magasabbra repült velünk.

Ugy éreztem, hogy most is ingerkedik velem, amint kaczagva kalimpált czipővel a levegőben.

— Nem fél? Most se fél? — kérdeztem.

— Nem! Nem! — kiáltotta büszkén, ragyogó szemekkel.

A hinta már az ágakat érintette. A levegő megmozdult körülöttünk és élesen csapott az arcunkba. Teljes erővel löktem előre és hátra a hintát. A kerítés, a fehér tornác és az alvó Czézár egyszerre táncolni kezdtek előttem, a kalapom megszire repült, de a hinta egyre sebesebben lendült tovább és tovább . . . Zelma, aki egy idő óta elhallgatott, most nagyot sikoltott, aztán éreztem, hogy meglazul a derekam körül a karja s a másik perczen már nem volt mellettem.

Fehér arczezal, behunyt szemekkel mozdulatlanul feküdt a fa alatt az udvar kövezetén. Szemeit akkor se nyitotta ki, mikor az összefutott szolgák fölemelték, hideg vízzel locsolták a homlokát. Később hazavitték és sokáig nem láttam többé.

Már ősz volt, amikor egyszer a kerítés rácsán keresztül megpillantottam, a mint biczegve, sápadtan sétált az udvaru-

Ime ez az én hazafiatlan működésem, melyet a „Felvidék” és az ő képére alkotott barátai látnak. Igen, az én működésem az ő egoisztikus érdekeikkel ellenkezik, mint tűz és víz.

Nem újabb keletű a „Felvidék”-nek támadása, az csak más alakban való reprodukálása a régiéknak. Mikor Verebélyen az „Országos Központi Hitelszövetkezet” segítségével hitelszövetkezet alakításának eszméjét vettem fel, ami szintén a gazdaszövetség programjában van, már megindult a hajszja. A helybeli takatékpenztárak embereinek kénytelen voltam engedni, mert láttam, hogy féltik a jó falatokat. Gondoltam, jön majd erre is idő. Atmentem a fogyasztási szövetkezet eszméjére ez sikerült is, mert a már említett hazafias, a közjóért élő-haló férfiak segítettek. De megindult az új hajszja: a verebélyi és kerületi boltosok és ezektől függő, részben velük rokonságban levő egyes urak nekem rontottak, jártak Pontius-tól-Herodeszig, hogy én a kereskedelmet akarom elrontani, hogy egyenlenséget szitok, pedig a szövetkezeti bolt eszméje hazafias és bevált intézmény.

Jött megint a további hajszja a választáskor. Ellenzéki ember voltam, ki megvédtem az ezeket ígérető lélekkufárok elől a verebélyi és ahai választópolgárokat, sőt le is lepleztem e tettöket. Jött a rágalom mindenfelé, egész az esztergomi auláig is. De a valóság győzött Esztergomban is és Aranyosmaróthon is. A választás óta egyik-másik kormányparti kortest még most is a roszt nyavalya tör, mikor velem találkozik.

Legujabban ismét megindult ellenem a hajszja és pedig az aszfalt miatt. A verebélyi gazdaközönség nem akarja az aszfaltot sok és nyomás okok miatt. Én is meggyőződtem arról, hogy Verebélyen még nem kell aszfalt, mert sok más kell előbb megtenni. Így előbb a Zsitva folyót kell szabályozni, melynek medre oly magasra került fel, hogy Verebélyt elöntéssel fenyegeti és a víz kiszivárogván Verebély utcáira, azok nedvesek és pocsolyások. Azután 3 utca és a templom körüli tér, meg a temetőbe vezető út fél méterig sárosak őszi és tavaszi időben. Ez mind eddig rendezve nincs. Már most minek aszfalt egy utcán, — mert csak a Fő-utcán lenne aszfalt, — ha a közönségtől lakott utcákból úgy is sáros lábbal lépne az ember az aszfaltra. Itt vagy az összes utcákat kellene kiaszfalozni, de ebbe

kon. Fölmásztam a rácra és átkiáltottam hozzá:

— Miért nem jön hozzánk játszani? Összerezzen és szomorúan nézett reám. Aztán köhögve mondta:

— Nem szabad.

— Miért?

— A mama megtiltotta.

Elmult a tél és egy ragyogó tavaszi napon az utca megtelt feketeruhás emberekkel. A Zelmák kapuja előtt fényes, aranyos hintó állott.

— Hol van Zelma? — kérdeztem anyámtól. Megcsókolt és könnyes szemekkel mondta:

— Ott viszik azon a szép kocsin.

Azóta nem láttam libegő kék ruháját, a kék szallagot a hajában, tiszta, fehér czipőt kicsike lábán és soha se énekelte többé:

— Emlékezzél reám . . .

* * *

Mindjárt este van.

A szoba egészen besötétedett. Az utca csöndes és kihalt s a kintorna régen elment a harmadik utcába, vagy a másik városrészbe.

Az emlékek eltűnnek. De a kék ruhás kis leány, szomorú képe ott reszket sokáig előttem és halkán mondja:

— Emlékezzél reám!

nem megy bele a község, vagy az aszfaltot kell jobb időkre hagyni és előbb Verebély utcáit legalább járhatóvá kell tenni esaternázás, feltöltések, gátak emelése által.

Ezen meggyőződés miatt az aszfaltozók haragusznak reám, pedig én, — lévén ez a véleményem a verebélyi összes gazdák és jobban gondolkozók véleménye is, — más véleményen nem lehetek. Akik eddig velem tartottak, azokkal tartok én is.

De ez baj, — mondják az aszfaltozók, — mert a verebélyi gazdákra hatni senki sem tud jobban, mint a káplán, ő pedig a gazdákkal tart. Üssük hát a káplánt, ő vezetőjük mindenben s így bizonyára az aszfalt elleni viselkedésükben is. Pedig én Verebélyen még nem is voltam s a gazdák már akkor is az aszfalt ellen voltak.

Ime ezek azon okok, amelyek miatt a „Felvidék” reám haragszik, amelyek miatt elvbarátaival már a valótlanok mindenféle alakban való, de sikertelen reám való zudításával most már a sajtó útján akar megfojtani. De én, lévén velem az igazság és a közérdek, személyi érdekem nincs: hisz ma itt, holnap máshol leszek, ezen piszkos üldöző áramban el nem merülök.

Szociálizmust, a keresztényszociálizmust, mely a szövetkezetek alakításában nyilvánul, terjesztem.

Antisemita nem vagyok, mert a választáskor és a fogyasztási szövetkezetbe való belépéskor is felkértem az izraelitákat, hogy tartsanak velem, de ők követni nem akartak. Tehát inkább filosemita voltam. Így dől le a kártyavár, amelybe ellemeim zárni akartak, így pattan szét a három „ismus” vádjának szappanbuboréka.

Az „egoismus” vádolni tud, de bizonyítani nem.

Az alábbiakban közöljük a „Felvidék” szerkesztőségéhez címzett levelet is, mert a védelmet meg kell hallgatni.

A „Felvidék” Tek. Szerkesztőjéhez.*)

Becsés lapja 13. számában „Legyünk résen” cím alatt megjelent cikk engem — többek között — panszlavizmus terjesztésével vádol.

Mielőtt erre a súlyos vádra megfelelőnek, a cikkíró ur „megbízható forrásával” szemben következőkben adom elő a száraz tényelést.

A gazdaszövetség megalakulásakor a verebélyi olvasni szerető párdák közt 11 (tizenny) szociáldemokrata irányú lap volt elterjedve. Ezen veszedelmes áramlattal szemben indítványoztam, hogy ezen lapok helyett a Nagyszombaton megjelenő, akkoriban tisztán katolikus irányzatú szépirodalmi „Katholische Noviny” nevű lapra fizesenek elő. Ez meg is történt.

Ez a lap azonban az országgyűlési választások alatt váratlanul politikai panszláv irányú lappá változott át. De amint erről meggyőződtem, rögtön irtam a nevezett lap szerkesztőségének, hogy ily nem várt változás folytán erre a lapra többé nem fogunk előfizetni. Ezt szavahihető és panszlavizmussal nem vádolható tanukkal tudom bebizonyítani, valamint azt is, hogy nevezett lap utolsó számai a szerkesztőségnek vissza lettek küldve.

Ez e nekem imputált, panszlavizmus? Így árasztottam én el akaratom ellenére panszláv lapokkal a verebélyi gazdaszövetség tagjait. A panszlavisztikus hajlamokat még „legyünk résen” cikk élesszemű írója sem képes felfedezni.

A mi a „titkos” és „éjjeli” gyűléseket illeti, kijelentem, hogy sem titkos, sem éjjeli gyűléseket a gazdaszövetség, sem közbenjöttemmel, sem közbenjöttem nélkül nem szokott tartani.

A szövetkezeti gyűlések közös helyiség hiányában, utcáknál felváltva az utcái birák lakásain — a nappali munka befejeztével — de vacsora előtt nyilvánosan tartatnak, alapszabályaink szigorú szem előtt tartásával — s ezeken semmiféle mértely sem terjesztetik, — hanem a szövet-

kezés célja felé törekszünk önművelődés útján. Ha cikkíró ur a gazdaszövetkezet alapszabályait átválna és a mi „titkos gyűléseink”, melyeken minden tisztességes embert szívesen látunk, egy párszor részt vesz, alkalma lesz meggyőződni arról, hogy szövetkezésünk nem ürügy az állítólagos panszlavisztikus elvek terjesztésére, hanem biztos alapja szegény közné-
pünk jólétének előmozdítására.

Katolikus pap létemre a meggondolatlanul vádaskodó cikkírónak felvilágosítással kell szolgálnom.

Hermann József, verebélyi s. lelkész

Tanügy.

A mi nemzeti ünnepeink.

Még mindig kiesnyeljük e dolgot! Még mindig érintetlenül halad el felettünk az év minden szent napja! Még mindig sokan vannak, akik nem ünnepelnek egy szent napot!

Méltán haragudhatunk, mikor látjuk, hogy szabadságunk születésének évfordulója csak oly nap sok előtt, mint más. Megbocsáthatatlan vétek egy magyar tanítónak, ha márczius idusán nem ünnepel.

Vagy még mindig félünk? Előterbe tolokodnak más érdekek és nem kedvező körülmények?

Ideje volna már, hogy megerősödjünk és lengő nádszálként ne inogjunk. Még most se vesszük észre, a gyümölcs megért és élvezni kell zamatját. Nem látjátok? az idők jele itt van! Még most is félreálltok? Most is esüggendeztek? Vagy még most is — vágyón — a rongy kőzra lestek? Térj magadba végre! Hidd el, nem álmodol, mikor a régi kort látod, jó magyarom!

Buzduljunk fel legalább némelykor, ha már nem lüktet bennünk folyton magyarságunk.

Vigyázzunk, mert a mely nép nem becsülte nagyjait, nem ünnepelte a szent eszmék születését: elmúlt a földszinéről. Nem követte a nagyok példáját, jogaiból egyre engedett, míg végre beleolvadt az őt körülvevő elembe.

Holt anyag a gyermek történelmi tudása, ha az gyakorlatilag is nem nyilvánulhat. A történelemnek csak úgy van haszna ha az olyanra megtanít, a mi bennünk van. Ma inkább csak tanítják, magoltatják a históriát. Higyük el, hogy egy katonádsi sokat használ. Végig játszunk egy háborút, ez bátorságot is önt beléjük. Heviti őket már ekkor is a hazaszeretet szent lángja.

Vagy tán el akarjuk felejteni a nagy napot? Nem! Nem lehet már. Felocsudott most ismét álmából a nemzet és ostromozni fogja azt, aki nem tart vele!

Nagyon kevés fáradsággal hozhatjuk meg azt az áldozatot, amely nem is áldozat, hanem kötelesség.

Miből áll egy hazafias ünnepség?

Néhány magyar ének, költemény és beszéd. Így volt Taszáron is. Az iskolai ünnepség után zászlókkal és énekcsóval jártuk végig Taszárt és Malonyát. Szép ünnepély volt Szelepesényben is, Nagyherestényben is. Tudom: volt még sok helyen, sőt a legtöbb helyen. De sajnós: sok helyen semmi se történt.

Ej! pedig nagy mulasztás az!

A hazafias érzés és gondolkodás felébresztésére az iskola van hivatva. Ha ez megtörtént, gyarapítani, gazdagítani kell azt alakban és tartalomban, hogy kint az életben lelkük csak magyaros tettekben nyilvánuljon. Hol tanulja meg ezt a gyermek? Csak az iskolában! Nálunk az iskolából kiindulva kell megkezdeni a magyar faj megmentését és nemzetiségünk uralmát biztosító akeziót. Közné-
pünk előtt ismeretlen még minden eszményi dolog; nincs aki felvilágosítsa.

Tehát: az iskola csak akkor fog hivatásának teljesen megfelelni, ha a felnőttekben is felkelti és táplálja a hazafias érzést; ha az apákban is vérre válik, amire gyermekeiket tanítjuk.

Vonjuk bele a nemzeti ünnepek ren-

*) „Felvidék”-nek márcz. 29-én adott cikk.

dezésébe a községet vezető elemeit is. Hívjuk meg a szülőket.

Soha se volt ilyen a faluban, tehát szokatlan, azonban 1—2 év alatt természetessé válik. Rövid idő alatt népünnepekké változtathatjuk a kezdetben szűkkörü iskolai ünnepeket. Sőt, még mellék örömet is nyújtunk a népnek. Ki ne örülne, ha gyermeke vagy rokona a nyilvánosság előtt szerepel.

Még más hasznunk is van ebből.

A népre nagy figyelemmel legyünk; részesítsük meleg bánásmódban. Ez ótökony hatással van rá. Lassan-lassan megbarátkozik velünk, akikben ugyanis örökös ellenséget lát. Ime, még erkölcsnemesítő szempontból is nagy jelentősége van a helyesen megtartott nemzeti ünnepnek.

Ezen alkalmak által vonhatjuk magunkhoz a népet.

Tőlünk fog kérni azután tanácsot, úgy lesz a tanító a népezérévé. Oh, de mennyi bajtól menthetjük meg akkor kevésbé művelt embertársainkat. Ha magunkhoz kapcsoljuk a népet, akkor holmiféle pánszláv és pángermán agitátorok, sőt a szociálista urak is hiába próbálnak szerencsét.

Magyar nemzetiségi mivoltunk az ünnep minden részletén lássék! Legyen a disz, jelvény, ruha, játék ének, szó és események: magyar! magyar! magyar!

Korentsy.

Közgazdaság.

Önálló magyar vámtarifa.

Az ellenzéki pártok szövetségéről szóló hírek között egy sem keltett úgy Magyarországon, mint Ausztriában oly mélyreható benyomást, mint a „Magyar Kereskedők Lapja” azon jelentése hogy K o s s u t h F e r e c z elnöke alatt egy szűkebb bizottság legközelebb hozzájárul az önálló magyar vámtarifa tervezetének kidolgozásához, mert az alkudozások alapját ez a tervezet fogja képezni. Egy hasonló tervezet különben már készen van a ministeriumban, amiről a függetlenségi párt meg fog győződni, mielőtt kormányra jut.

Versenyharcz a Dunán.

A tengeri hajózási társaságok mintájára most, mint a „Magyar Pénzügy” jelenti, a Dunán is megkezdődik a versenyharcz, mert a „Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvt.” bejelentette, hogy az Ausztriából Szerbiába és Romániába szóló átrakodási forgalmat is hajlandó lebonyolítani, sőt a darabáru-forgalmat is megkezdi. Mivel eddig mindezt csak az Osztrák Dunagőzhajózási Társaság végezte, a nyílt versenyharcz kitörése csak rövid idő kérdése.

A magyar ipar fejlődése.

Nem rohamos gyorsasággal ugyan, de okszerű fejlődéssel mégis előrehalad a magyar ipar fellendítése, mert mint a „Magyar Kereskedők Lapja” jelenti újabb, ismét több ipari vállalat létesült Magyarországon. Így Kaposvárott a „Juta- és Kenderipar Részvt.” mely Erzsébetfalván már hasonló gyárat épít, még ez évben új juta- és kendergyárat épített.

Szamosújváron Klier Ignác bécsi hentesárugyáros szalámi és füstölthúsárugyárat, Zsolnán egy alakulóban levő részvénytársaság élén Bulla György árva-megyei alispánnal és Muriai Antal námasztói gyógyszerészszel cellulose-gyárat, ugyancsak Zsolnán Zelinka N. Fiai gyárosok fadonya-gyárat és Szegszárdon Reile István vállalkozó élesztőgyárat létesít. Nagyszombatban Franck Henrik Fiai pót-kávégyáros czég fiókgyártelepet létesített.

Textil szokványok.

A „Magyar Textilgyárosok Országos Egyesülete” igazgatósága tervezetét dolgozott ki a textilárak eladási szokványaira. A vászon- és gyapotszövetek különböző elnevezésének rendszeresítése érdekében az

egyesület a szakmabeli külföldi elnevezések beszerzését határozta el.

A petróleum olcsóbbodása.

A magyar-osztrák petróleum-kartel a petróleum árát, mint a „Magyar Kereskedők Lapja” jelenti, métermázsánként 2 $\frac{1}{2}$ koronával leszállította.

H i r e k.

Kinevezések. Renger Ernő helybeli járásbírói jegyzőt ő Felső kir. aljárásbírónak nevezte ki a nyitrai kir. járásbíróhoz. Szívvel örülünk e kinevezésnek, mert a munka, a lankadatlan munka jutalmát tekintjük benne. Kívánjuk, hogy a körünkből távozó albiró urnak mielőbbi nagyobb kitüntetéséhez legyen alkalmunk gratulálni. — A király Prónay Nándor verebélyi kir. járásbíró, a VII. fizetési osztályba járásbíróvá nevezte ki. Az érdeműs kitüntetésnek gratulálunk!

Kinevezés és áthelyezés. Barsvármegye főispánja Luley Kázmér közigazgatási gyakornokot verebélyi helyettes szolgabíróvá nevezte ki; Gáldy Kálmán szolgabíró pedig Verebélyről az aranyosmaróthi szolgabírói hivatalhoz helyezte át.

Törvényhatósági közgyűlés. Mult hó 30-án tartott meg a tavaszi megyei közgyűlés. A tárgysorozat annyira tartalmas, hogy részletesen nem is közölhetjük. Csak kettőt emelünk ki, hogy a vármegye csatlakozott az alkoholelles mozgalomhoz és hogy a vármegye köszönetet szavazott Elbogen Károly füssi fődbirtokosnak azon alkalomból, hogy a nevezett az Aranyosmaróthon létesítendő középiskola tanulójának felségélyezésére 1000 koronás alapítványt tett. Tehát a gomb már megvan, csak kabátot kell hozzá varratni.

Szövetkezzünk. Igenis szövetkezzünk. A kalmárok rideg önzése ellen. Mert tisztelet, becsület a hazafias kereskedők törekvései és buzgóságainak, de megvetés és gyűlölet a kalmárok azon része ellen, akik saját anyagi érdeküknél magasabb, nemesebb eszmét nem ismernek. S mit képzeltek testvéreim, polgártársaim — kik ezek a kalmárok, akik megvetésed és gyűlöleted érdemlik meg? Talán azt a keresztyén tisztességes kereskedőt véled, aki örül, ha vasárnapon pihenőt tarthat, hogy Isten templomát békességben és nyugalomban kereshesse fel? Avagy azt hiszed-e, hogy az, aki a vasárnapi munkaszünetet is szívesen megtartja, csak saját szombatjának nyugalomát ne keljen feláldozni s inkább két napot áldoz egy héten, semhogy a hitét, melyet ősei — a még nem recipiált zsidók vallottak — elhagyja? Nem, sem a hitű keresztyén, sem a hitű zsidó kereskedő az, akit megvetni és gyűlölnünk kellene, akik ellen, mint pestis ellen védekeznetek kell, hanem azok, akik felvilágosodottságukkal dicsékeszenek, holott buták és tökéletlenek — azok, akik őseik hitét szegyenlik, kiknek a pénz, a minden áron való vagyonszerzés az istenük, akik e czélből kajánul kegyeitekbe, jóindulataitokba furakodnak és észrevétlenül kiszípoloznak benneteket, mintha nem emberek, de vérszopó piócák volnának. Ez ellen a haramia ellen kell szövetkeznünk. Mert nem is képzelitek testvéreim, hogy milyen ravaszok ezek a felekezeteiket tagadó és szegyenlő kalmárok! Vadászni indulnak veletek kártokozó vadak ellen, de nem azért, hogy nektek, az emberiségnek tegyenek vele szolgálatot, egyedül csak azért, hogy gyalázatos önzésüket mennél jobban elpalástolják, hogy szinte észrevétlenül forgathassák ki zsebeiket és ériék el gyalázatos hitványságokkal azt, hogy ti őket derék, önzetlen jó polgároknak higgyétek és hogy azt gondoljátok, hogy amit ők üznek — az szép, az nemes — miga hitűkhöz, őseik emlékéhez, becsületéhez hű polgártársak bűnösek. Ideje, hogy az ilyen hitvány alakjairól a közöletnek, lehulljon a lepel.

Ideje, hogy a némberek ellen szövetkezzünk védekezzünk. Talán felesleges is, hogy a szövetkezési eszme iránti fogékonyság az állapotok ekkénti összinté feltárása által növeltsék erejében, mert hiszen a szövetkezés amugy is vele született természete az embernek — de hát a mai még mindig a rideg önzés eléggé virágzó világában — nem lehet az igaz eszme diadalát másképp remélni, hogy az önzés az egyedüli anyagi érdek az emberi nemes eszmék mérlegserpenyőjén keleténél nagyobb súlyal ne birjon. Nem új eszme a szövetkezési eszme. Tért hódított már az egész világon. Mint egyedül üdvözítő eszmét hirdetik a haza emberei és bölcsői. Szövetkezzünk. Ők szövetkeznek különben ellenünk. S az ő szövetkezésük veszély, melynek következményei kiszámíthatatlanok.

Szinészet. G. Pilisi Lajos jónövű társulatával e hó 4-én érkezett városunkba, előadásainak sorozatát ma, 6-án kezdi meg Kazaliczky „Tetemrehívás” című színművével. A heti műsor a következő: pénteken „Csodagyermek” bohózat. Szombaton „Baba” operette, Vasárnap „Drótostót” operette, Hétfő „Szobaleány” bohózat. Kedden „Szép Heléna” operett. Szerdán „Szarhai kozul”. Csütörtökön „Cyrano de Bergerac” színmű.

Az „Érsekújvári Népbank” igazgatósága a lefolyt hét elején arra a kinos felfedezésére jutott, hogy a főkönyvelő ügykezelése az intézetet megkárosította. Az igazgatóság rögtön intézkedett a veszteség kiderítése és pontos megállapítása iránt, felkérte erre az ország egyik szaktekintélyét, a magyar pénzüzetek országos szövetségének igazgatóját K r o e s á k K á r o l y t, aki tüzetes vizsgálat után megállapította, hogy az okozott kár 34,151 kor. 88 fillért tesz ki. Ezt a kárt, amint az számszerűleg pontosan megállapítva lett: az igazgatóság és felügyelő bizottság tagjai azonnal egész összegben fedezték, mindezekről a népbank rögtön értesítette mindazon pénzüzeteket, amelyekkel üzleti összeköttetésben van. Ez a való tényállás. kötelességünk volt ezt a közönséggel tudatni és a közönséget figyelmeztetni, hogy a népbankkal szemben semmiféle aggodalomra nincsen ok. Egyik tisztviselője hibázott s elvesztette szép hivatalát. Maga a népbank továbbra is megérdemli azt a bizalmat, amelyet eddig élvezett.

Vihnyei hírek. Selmeczbánya szab. kir. város tanácsa Lits Gyula főispán elnöke alatt legutóbb tartott közgyűlésében Décsy Ferencz dr. budapesti nőgyógyászt vihnyei fürdőorvossá választotta meg, egyszersmind Helmbacher Nánor kir. törvényszéki elnök részére Vihnye fürdőn villaépítésére ingyen telket adományozott.

Felmentett vasutasok. A vasuti sztrájk alkalmából a nyitrai törvényszék vád alá helyezte Garay János és Komlósi Jenő mozdonyvezetőket. A főtárgyalást a napokban tartották meg. A tanúk kihallgatása után a kir. ügyész a vádat eljettette. A bíróság ezután a két vádlottat az ellenök emelt vád alól fölmentette, mire a hallgatóság éljenzésbe tört ki.

Nagyon fontos, hogy felhívjuk a csuz és köszvényes beteg figyelmét a világhírű Zoltán-féle kenőcsre, melynek páratlan kitűnő hatásáról ezer és ezer elismerőlevél tesz tanuságot. Így pld. Laficzár ezredes, Zsendovits József kanonik, Dr. Végh Jánosné, Dr. Richnavszky, Fodor Gábor, Stransky báróné, gróf Nyáry, gróf Keglevich, gróf Auersperg stb. fejezték ki köszönetüket és hálájukat e kitűnő kenőcsért, mely őket régi csuz, köszvényes bajuktól megszabadította. Üvege 2 kor. Zoltán Béla gyógytárában Budapesten, V. ker., Szabadságtér.

Ágost. hitv. evang. istentiszteletek sorrendje április hóban. Miként minden hónap első vasárnapján úgy ápr. 2-án is Aranyosmaróthon az állami elemi iskola e czélra át engedett helyiségében d. e. 11. órakor magyar nyelvű evang. istentisztelet fog tartani. Apr. 9-én Nagyszéle-

zsényben lesz német nyelvű istentisztelet mely a nagyszelezsényi ev. templomban d. e. fél 11 órakor veszi kezdetét. A nagy-péntek ünnepe szintén Nagyszelezsényben fog megünnepelteni még mindig ketős istentisztelettel. Ugyanis d. e. 9 órakor tót, d. e. fél 11 órakor magyar nyelvű istentisztelet lesz. Mindkét istentisztelet az Ur szent vacsorájának kiosztásával lesz egybekötve. A husvét első ünnepe Aranyosmaróthon fog megtartatni az állami elemi iskola szokott helyiségében d. e. 11 órakor. Husvét második ünnepe Nagyszelezsényben fog megünnepelteni. Ezuttal is felhívjuk az érdeklődők figyelmét arra, hogy Aranyosmaróthon minden hónap első vasárnap-az állami elemi iskola e célra átengedett helyiségében szokott evang. istentisztelet tartani, mely mindenkor d. e. 11 órakor kezdődik.

A szegénylősök. Kik ezek? az aranyosmaróthi n. é. előkelő zsidók. A híres vadászok és egyéb nemes és főri hajlamokkal telített báró és gróf jelöltek. Ez persze nem azt jelenti, mintha valami kiváló egyéniségek és különösebb észbeli tehetségek, vagy nemes jellemben különöségek volnának ők. De hát értsék meg uraim jól. Az aranyosmaróthi u. n. előkelő zsidók, ha ugyan előkelők folyó hó 3-án rendkívüli közgyűlést tartottak. Vitéz és harcziás és vaserélyű elnök vezetése alatt, aki törvényt, jogot és méltányosságot akkor bizonyosan ismer, ha a saját, vagy közeli hozzátartozóinak zsebéből van szó. Persze értik önök, mit gondolunk e gyönyörű gyűlésről? No nincs okunk elhalgatni az igazságot. Olyan gyalázatos arczulpapását minden jognak és méltányosságnak, mint az aranyosmaróthi zsidók gyűlésén történt, — a történelem még nem ismer. — Kedvünk volna a híres szereplőket egyenként felsorolni, mert jól végezték betanult szerepüket — de hát még sem érdemes, hogy annyi tért s időt áldozzunk neki. Az ügyben egyedül csak azt sajnáljuk, hogy a magyar — általunk kiválóan tisztelt — bírói karnak egyik tagja is a szavazók közé tartozik. Kivánatos volna hogy a bíró ur tegye jóvá hibáját, mert a megbánás nem szegény, míg az erőszakoskodást támogatni legalábbis nem helyes. Idekelligatnunk, hogy a zsidó község vezetősége drabantokat nem szervezhetvén, esendőri kirendeltségért folyamodott a helybeli szolgabíróshoz, amit az egyik szolgabíró teljesíthetőnek is vélt, nem úgy azonban a szárnyparancsnok, aki mintha sejtette volna hogy az erőszakhoz akarják a m. kir. esendőséget igénybe venni, a kért kirendeltséget nem adta meg. Pedig talán jobb lett volna, mert az egyszerű esendőrök látva a kis pasák jogtiprásait, karhatalommal szereztek volna érvényt a jognak. Jelezzük ehhez, hogy tiszta képet lássanak olvasóink, hogy az aranyosmaróthi zsidókról eddig tettlegességről nem igen tud valaki annak kivételével, a mi a mult hetekben történt, a nyílt utcái támadás alkalmával. Ilyen luxust azonban a szegényebb sorsu, de becsületes zsidók nem engednek meg maguknak, ezt a zsidók „hautfole”-nek előjogainak tekintik, no meg az utonállókénak. Ezek az előkelő zsidók a zsidók tekintélyét féltik és az erőszakoskodásuknak a zsidó logika egyenes megtagadásával a tekintély reparálása képezte kifejezett okát. A szegénykezésre eddig nem volt ok, de ezental már lesz. A tekintélynek teljesen vége.

Fontos Amerikába utazóknak! A magyar kormány az Amerikába való utazást most már Brémán át is megengedte. Fiumén át Amerikába szóló utlevelek most már Brémán át is érvényesek, ha az illető utas egy Bremennek szóló hajójegy birtokában van. Aki Brémán át akar utazni, annak okvetlenül kell otthonról 20 koronát előre Bremenre előlegnek beküldenie, mire rögtön megküldetik a hajójegy. Jóegészségű és munkaképes munkások, akik az amerikai rendeltetési helyig szóló vasúti jegyet kifizették és azonkívül még 50 koronát készpénzben felmutatni tudnak, Amerikában bebocsátást nyernek. Akinek

barátjai vannak Amerikában, hozza magával azok ezimeit. Szembetegek, vagy egyéb testi fogyatkozásban szenvedők, 50 évnél idősebb személyek, vagy olyanok, akik valamely amerikában levő gyárral szerződést kötöttek, mely szerint ott bizonyos meghatározott bérért dolgoznak, Amerikából visszautasítatnak. Ratiborban, valamint Bremenben minden kivándorló megvizsgálattik, mindenki tehát, aki Bremenben felszáll, előreláthatólag Amerikába bebocsátást nyer.

Uj bank Nagytapolcsányban. Most már ép az ötödik penzintézet alakul Nagytapolcsányban. A „Nagytapolcsányi Gazdasági Népbank Részvt.” ezimen létesülő pénzintézet folyó hó 6-án tartja alakuló közgyűlését. Az alakítás érdemének, oroszánrész Dr. Dénes Zsigmond, volt aranyosmaróthi, jelenleg Nagytapolcsányi ügyvédnek jut.

Szerkesztői üzenetek.

(A szerkesztőség e rovat alatt készségesen ad felvilágosítást a tudakozódóknak, csak névtelen levelekre nem válaszol.)

K. T. Felhívásának készséggel felelünk meg s mai számunkban máris érintettük az eszmét, legközelebb persze részletesebben leszünk. Ami a másik ügyet illeti, szívesen szolgálunk tanácsal, de persze csak ha szíves lesz felkeresni bennünket személyesen.

R. Nehezen nélkülözük munkásságát.

D. T. Arról mi igazán nem tehetünk. Azonban még lehet a bajon segíteni. Közreműködésünkre számíthat.

H. S. Kívánságának megfelelően. Egyébként köszönjük a jóakarátát.

Nyílt-tér.

(Ezen rovat alatt közlöttekért nem vállal felelőséget a szerkesztő.)

Nyilatkozat.

Alulírott ezennel hivatalosan és legjobb lelkiismeretem szerint bizonyítom, hogy N. T. Hermann József segédlelkész ur mint az itteni r. k. iskolában hitoktató, működésében buzgón rendszeresen megtartva az előadási órákra eljárt, semmiféle panszlaviztikus elveket nem terjesztett, de soha még egy tót szavát sem hallottam kiejteni.

Verebélyen, 1905. évi április hó 3-án.

Lulicsek Izidor

esperesplebános, iskola igazgató.

(P. H.)

Verebély plebánia pecsétje.

TILTAKOZÁS.

A bars-verebélyi kath. Gazdák szövetségének alulírott tisztikara és választmánya ezennel kijelenti, hogy Hermann József, a szövetség jegyzője soha, de soha sem beszélt nekünk valami panszláv, socialdemokrata, antiszemita eszmékről, hogy mi így tiszták vagyunk és a „Felvidék” támadásai valótlanok. Amit tettünk, ahhoz jogunk volt, de olyat nem tettünk, amit a „Felvidék” mond. Külömben védelmünket szövetségi jegyzőnkre bizzuk.

Verebély, 1905. évi április hó 2-án.

Tóth István s. k., elnök, Varga János s. k., alelnök, Matuska József s. k., pénztáros. Hamar András s. k., Vojtek Imre s. k., Péli Ferenczs. k., Trubinyi András s. k., Trubinyi Vincze s. k., Varga Ferencz s. k., ifj. Trubinyi Imre s. k., Botka János s. k., idősb. Tóth János s. k., Vojtek András s. k., Matuska János s. k., Tóth József s. k., Füle József s. k., Zima János s. k., Klinecz István s. k., Matuska István s. k., Pésik Mihály s. k. ifj. Tóth János s. k., Busovszki János s. k., Csernák János s. k.

(Pecsét)

A Bars-Verebélyi Kath. Gazdák Szövetsége.

Dóczi könyvnyomda, Aranyosmaróth.

HIRDETÉSEK.

FIGYELEM!

Megbízható legjobb minőségű hirneves
valódi szepességi

lenvászon és
damasztáru

minden nagyobb üzletben kapható.

A késmárki gyár bejegyzett védjegye

Hirdetés.

Van szerencsém tisztelt vevőimnek az ujonnan megérkezett ménesi fehér, schiller és vörös boraimat figyelmébe ajánlani.

Ménesi fehér — 72 kor.

„ schiller — 72 „

„ vörös — „

A házhoz szállítva engedmény.

Tisztelt vevőim b. pártfogását kérve maradtam kitünő tisztelettel

Zlinszky Lajos

magyaszállodás.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen

nincs jobb a

RÉTHY-féle

**pometefü
czukorkánál!**

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félét fogadjunk el

Szivarkahüvely

ajándékok

kaphatók

BRUNZLIK I.

könyv- és papirkereskedésében